

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

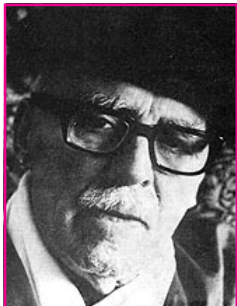
Redactor-șef: Ștefan TARJOC

Dragi cititori
ai revistei
Magazin

Aș dori să mă simțiți alături de voi în această mare sărbătoare, tot atât de aproape pe cât vă simt eu de-a pururea. Iar când vă veți da binețe unul altuia, să nu uitați că părintele vostru sufletește își îndreaptă și el ruga spre Milostivul Dumnezeu, cerându-i pentru voi, pentru fiecare, sănătate și mulțumire, ani îndelungați și fericire, pace și întru toate bună sporire.

✠ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

Moștenire

Pe pizmu-iesc, omeniri rămase după mine că o să ascultați vântul, pe care nu-l voi mai auzi; că veți călca pământul, pe care eu nu-l voi mai călca, ca veți sorbi lumina, care pe mine nu mă va mai atinge, că veți auzi fulgerele, apele, cântecul vântului, suspinul oamenilor, șoapta și mireasma porumbului, parfumul pământului, care va fi numai al vostru...

Voi veți lupta înainte, veți urca văzduhurile și eu voi tăcea întins pe armele mele tăcute, pe arcul meu frânt, cu săgețile triste. Voi veți auzi mereu mugetul cirezilor întoarse din pășuni cu țidva vie a ugerilor plină. Aprindeți măcar o candelă pentru mine, dar băgați de seamă să fie pusă la cap, pe care-l veți găsi ca o ceață în stihurile mele, murmurate de adierile de prin grâu și porumbari, a cărora pîine nu o mai gust.

Voi veți urma să auziți nechezul hergheliei. Veți vedea zburînd

Voi veți urma să auziți nechezul hergheliei. Veți vedea zburînd

Hristos a înviat!

vulturii, mierlele. O să vedeți fugind căprioarele. Nu mai trageți în ele cu săgeata. E păcat!

Și puneți să mă păzească Grivei.

Tudor ARGHEZI
30 iunie 1967

poezi ai tuturor timpurilor

E sărbătoare

Octavian GOGA

E sărbătoare pe cîmpie și-n suflete e sărbătoare,
Învie firele de iarbă sub ploaia razelor de soare.

Sînt Paștile cele frumoase și-n fire zvonul lor străbate,
Clopotnița și îndoiaie trudnic încheieturile uscate.

Arama strigă cînd se zbate măiastră clopotului limbă,
Eu simt strigarea ei aprinsă și-n vorbe sufletul o schimbă:

Voi, toți ce suferiți și plîngeți sub larga-ntindere albastră,
Veniți, veniți, căci va să vie curînd împărăția voastră!

Veniți, voi, obidiții lumii cu buzele înfrigurate,
Voi, chinuiții de arsura unei tăceri îndelungate

Voi, osteniți fără nădejde, voi, slujitorii fără plată,
Voi, căror vremea v-a dat veșnic numai porunca blestemată

Voi, ce muncirați pentru alții trudind cu miinile-amîndouă,
Veniți, căci zvonul meu acuma vestește învierea, vouă!

Voi, cei cu fruntea de sudoare, cu genele de lacrimi ude,
Eu cerului vă strig durerea și Dumnezeu din cer aude!

Aduc lumina care sparge și sfarmă capiști de păcate,
Zăvoarele mucegăite din temnițe întunecate!

Eu celor orbi desleg azi taina înfricoșată de-a vedea
Și prăznuiesc, că-n al lor suflet învie învierea mea!

Ascultă mintea mea supusă, genunchii mei se pleacă-ncet
Și-aduc prinosul închinării celui de neam din Nazareth.

FRUMOASĂ ZI DE SĂRBĂTOARE

Se întâmplă uneori ca oamenii să se invite pentru a se descoperi pe ei înșiși în ceea ce au încă spiritual, iar la astfel de întâlniri ei revalorizează pentru a se regăsi. O asemenea întâlnire a avut loc în acest început de primăvară, cald ca un fagure de cer, întrevedere la care au luat parte prieteni și seniori ai Trustului de Presă Magazin.

Cu acest prilej, preotului paroh al Bisericii Exilului Românesc din Paris, preanonratul părinte Constantin Târziu, i-a fost înmănată Diploma de Excelență, din partea Trustului de Presă Magazin.

Motivația acordării sună astfel: "Pentru strădania de a-și convinge enoriașii - români ai exilului - că chipul lui Dumnezeu este chipul Poporului".

Absent din pricini de sănătate, domnul președinte Vasile Todi a hotărât - printr-un gest arghezian, ca în lipsa domniei sale, diploma să fie înmănată de doamna sa, Elena Jurjescu. Tot dânsa a dat citire și mesajului președintelui Trustului de Presă "Magazin", adresat sărbătoritului și asistenței.

Mircea PETROMAN
(continuare în pag. 2)

ANUL XV
Nr. 4 (182)

APRILIE
PRIER

Tel. 0721.935.392
Fax: 021.519.9551

www.magazinmr.ro
magazinmr@yahoo.com

ISSN:
1453-2700

2009

(urmare din pag. 1)

*Preaonorate Părinte Constantin Târziu,
Paroh al Bisericii Exilului Românească
din Paris, distinși invitați,*

MOHAMMED OMAR, chiorul instalat la KANDAHAR, șef al talibanilor afgani, considera femeia ca un element perturbator peren.

Eu, care privesc sau, mă rog, am privit femeia cu ochii unui veșnic pețitor, încredințez, iată, discursul meu spre lectură unei femei, pe care creștinismul a înălțat-o la rangul de om.

Preaonorate părinte, vă aflați astăzi în mijlocul unor oameni, care, așa cum spunea Sfântul Serafim din Sarov – mândria bisericii ruse – neșătuiesc cu virtuți.

Bucurați-vă alături de dâșii pe pământul sfânt al Țării Banatului pe care o iubiți atâta și primiți, vă rog, cea dintâi DIPLOMĂ DE EXCELENȚĂ, pe care Trustul de Presă "Magazin", cel care editează peste 30 de gazete într-o admirabilă emulație culturală, o acordă în cei 17 ani de existență.

Preonorate Părinte, am susținut în fața comitetului director al Trustului de Presă Magazin, acordarea acestei diplome, îndată după întoarcerea mea din Paris, unde, am avut, cinstea de a vă cunoaște și am semnat-o în sfânta zi de Bunăvestire. Primiți-o într-un ceas bun și bucurați-vă că vrednic sunteți de dânsa.

Paris 2009

Paris 2009

Președinte al Trustului de Presă Magazin
VASILE TODI
Timișoara, la 25 martie 2009

Agricultura, producția agricolă și țărani din România

Când după anul 1989 s-a început „privatizarea” cu orice preț, românii nu aveau de unde să aibă bani să cumpere proprietăți, așa că au devenit „cozi de topor”, pentru străini, care s-au înfruptat din ce am avut mai bun, la prețuri modice (cedând doar un comision infim celor dispuși să „cola-boreze”).

Așa că s-au „vândut” străinilor fabricile de ciment, îngrășămintele chimice, insecto-fungicide, produse cosmetice etc. ca să polueze la noi, dar profitul ce urmează proprietatea, să „plece” la ei.

Parcă am uitat că urmează să reconstruim țara, să cultivăm pământurile, să ne spălăm și îngrijim, iar ca urmare azi aveam datorie externă de 70 mld. Euro și mai luăm 20 mld., importăm 70% din hrana pentru populație și 90% din produsele cosmetice. După ce am vândut aproape tot, am ajuns în

situația paradoxală încât: când plătim dobânzi la bănci, acestea „pleacă” din țară (la austrieci, francezi, germani etc.), când plătim gazele banii pleacă la ruși prin intermediari (ce dublează prețul), când plătim curentul electric, banii (profitul) merge la italieni, cehi sau alți străini (șmecherii i-au energia ieftin și o revând la prețuri majorate, chiar dacă e obținută din apă, energie nucleară).

Cimentul e mai scump în țară ca și în Europa, îngrășămintele și ierbicidele la fel (controlul prețurilor este inexistent) etc.

S-au tăiat două treimi din păduri, la prețuri subevaluate, cinci miliarde de hectare (printre cele mai fertile din lume) sunt recultivate. Unii încasează subvenții pe pământ necultivat și alții nu primesc deloc sau le primesc cu întârziere de aproape un an, ceea ce face, să dispară și bruma de agricultură ce mai avem. Dacă continuăm așa cu apele minerale, pădurile, aerul, uraniul și pământul, românii vor pleca din țară peste 50% dintre cei valizi.

Dr. Ec. Ștefan TARJOC

GURA PRESEI ROMÂNEȘTI

„Bună țară, rea tocmeală, / Mama ei de rânduială, / Țștia hoți ăia hoți / ...mama lor la toți...”

„A băut formolul pentru îmbălsămarea sa”. Nu e România țara teatrului absurd? Reproducem acest caz uluitor, care ne face campioni mondiali la suprarealism: „Un bărbat în vîrstă de 74 de ani, din localitatea ieșeană Șipote, a ajuns în stare gravă la Spitalul de Urgență, după ce a confundat sticla de rachiu cu cea de formol. Încă de sîmbătă, el a început să bea în cinstea zilei de 8 Martie, epuizînd, împreună cu alți vecini, cîteva sticle de rachiu. Rămas singur, Constantin Bogza a mai căutat de băut și a găsit o sticlă de un litru în care se afla un lichid ce părea a fi rachiu. Și-a pus într-un pahar și a dat pe gît conținutul. Cu simțurile distorsionate din cauza stadiului destul de avansat de ebrietate în care se afla, nu a realizat că dăduse pe gît o cantitate destul de mare de formol. Bărbatul a leșinat, fiind găsit în stare gravă de soția lui, care a chemat ambulanța, el fiind salvat în extremis de echipa de medici de la Unitatea de Primire a Urgențelor (UPU). Soția sa a spus că bătrînul cumpărase cu ceva vreme în urmă formolul pentru ca acesta să fie folosit la îmbălsămarea sa, cînd va muri. «Și-a cumpărat și sieri, luminări, ștergere, de toate pentru îngropăciune. A găsit la cineva și formol, pe care l-a luat spunînd că este destul de greu de găsit la țară așa ceva, cînd mori și trebuie să fii îmbălsămat», a spus nevasta lui Constantin. Bărbatul se află internat în continuare, starea sa fiind îmbunătățită.

“Gardianul”

Ceea ce face acum noul președinte american nu-i nici capitalism, nici socialism, nici comunism ci, pur și simplu, haiducie de stat!

Adrian Halpert

Criza a ajuns un bun pretext la adăpostul căreia se derulează afaceri politice și financiare babane. Fiind criză, se poate face de fapt orice. E un alibi perfect.

Stelian Tănase

A fi bine să ne trezim și să vedem că, atunci cînd economia crește cu 5-6%, rentabilitatea capitalurilor proprii nu poate fi mai mare de 10% prea mult timp. Că nu venitul minim garantat și salariile bugetarilor au „sufocat” sectorul privat, ci lăcomia dementă a celor din Top 300, Top Forbes și din toate topurile indecente ale marilor averi au sufocat solvabilitatea piețelor. Pentru a repune lumea în ordine și firesc, statele trebuie să se reformeze, inclusiv statul român. Dar președintele Băsescu, în loc să sune deșteptarea statului, a ordonat dezarmarea.

Elena Dumitru

80% DINTRE MINIȘTRI NU SÎNT ROMÂNI!

8 ȚIGANI: Mihai Stănișoară; Gabriel Oprea; Elena Udrea; Gabriel Sandu; Constantin Niță; Dan Nica; Ecaterina Andronescu; Victor Ponta.

4 EVREI: Radu Berceanu; Monica Iacob-Ridzi; Nicolae Nemirschi; Adrican Videanu (corcitură de evreu-țigan-bulgar).

1 GREC: Theodor Paleologu.

1 UNGUR: Vasile Blaga (mamă și soție unguroaice).

“România Mare”

Gigi gionili armân

“Când capeți un răspuns, te << luminezi >>. Când pui o întrebare, în schimb, luminezi lucrurile.”

Constantin NOICA

Fară a avea socrul lui Adrian Năstase, originea lui Petre Roman ori dosarul muncitoresc al lui Cataramă, Gigi Becali este ceea ce este prin el însuși. Cu un fizic fragil de adolescent, cu o gură în care răsărituri și nopți atârna deopotrivă în cuvinte, impetuos în porniri și neînduplecat în promisiuni, Gigi Becali urcă în acest început de mileniu pe scena politicii românești purtând în spate peste o sută de ani de pușcărie grea, executată de neamul Becalilor pentru cauza sfântă a Poporului Român. Urmașii celor care i-au închis bunicii, unchii și părinții îl dojenesc astăzi cu nedisimulată perfidie, că nu ar avea cultură și școală. Apropos de cultură: dacă din parlamentul României s-ar retrace trei-patru oameni, parlamentul românesc ar aduce cu un balon din care s-a scurs hidrogenul. Gigi nu are școală, dar ce școală a avut omul care ne-a lăsat în 1989 fără datorii?

Și ce școală au înlocuitorii săi care în numai 14 ani au făcut datoriile la loc!

Vă amintiți cuvintele cu care Kazantzakis caracteriza acum vreo 50 și mai bine de ani personalitatea unui strămoș al lui Gigi, pe numele său Alexis Zorba? Nu? Atunci citiți-le:

„Le vorbeam adeseori prietenilor mei despre acest suflet mare; admiram cu toții acțiunile pline de mândrie și siguranță, ce făceau abstracție de judecată, ale acestui om. Culmi spirituale pentru care ne trebuiau ani și ani de luptă acerbă spre a le cuceri, el le atingea dintr-un salt. Spuneam atunci: „Zorba e un suflet mare”.

Nu vi se pare că vorbele cretanului se potrivesc ca o mânășă acestui gioni armân ursit să fie mereu și mereu învingător?

V. Todu

Asfel l-am prezentat cu ani în urmă pe George Becali. Acum când scriu aceste rânduri, el este întemnițat pentru ... nicio vină! Căci nu cred că poate fi socotită vinovăție încercarea de a-ți recupera un bun furat. Dar, ca unul care trece cam de trei ori pe lună cu mașina pe lângă Facultatea de Drept, nu pot stăruia pe un raționament juridic. Ca scriitor însă, pot spune că arestarea acestui român creștin și felul în care s-a desfășurat ea, m-a convins definitiv că în țara asta nici o faptă bună nu rămâne nepedepsită. Și Gigi are la activ, „din păcate”, multe fapte bune ...

Păi, cum credeți că poate uita și ierta „cineva”, chemarea la întrecerea becalistă lansată de Gigi, Guvernului României, întrecere pierdută de neputinciosul guvern.

Ori cum să ierte și să uite „cineva”, că Gigi a ridicat mai multe lăcașuri de cult decât Patriarhia și Ministerul Cultelor la un loc. Cum, să uite?

Se întreabă și ne întreabă oamenii: Dom-le, cine a instigat în secret la arestarea lui Gigi Becali? Ca unul care nu a operat nici un fel de investigații jurnalistice nu am latența de a răspunde, dar ca scriitor, atent la detalii, pot scrie că Băsescu Traian tace. Sigur, tăcerea cuiva într-o țară normală nu poate culpabiliza. Dar suntem noi o țară normală? Și apoi, credeți că Traian Băsescu poate fi un spirit lucifob, străbătut de impulsuri satanice?

Eu nu cred, deși sunt convins că Gigi prin neputința lui ereditară de a practica servilismul bizantin, a stărnit între faldurile sufletești ale multora, o mentalitate represivă în relația cu el.

Dar așa e Gigi Becali, un bărbat atât de demn încât până și cătușele le poartă la vedere pe mâinile înălțate deasupra capului, asemenea martirilor creștini. Sper însă că el a învățat după acest gest de nepotolită mândrie aromână, că „nu poți zbura în lanțuri chiar dacă zalele sunt aurite”.

Cum va ieși Gigi din temnița arestului? Unii îl văd smerit. Alții domesticit. Eu, îl văd grăbit să ne convingă cât mai repede de noblețea avertismentului liric:

“O să ne mai întâlnim, n-aveți nicio grijă

Nu se termină totul în acest veac”.

P.S. Am descoperit recent în fonoteca revistei, câteva întrebări inedite puse lui Gigi Becali, cândva demult. Citiți-le, că parcă i le-aș fi adresat azi!

Vasile TODI

Doi frați aromâni

cunoaștem, să facem și să dregem, să dezvoltăm cultura aromânilor, să facem școală aromânească, să edităm cărți și, când colo, copiii lor nici nu știu măcar limba aromână... Și atunci să vină să-mi dea mie lecții despre aromânism? Nu se poate! Aromânismul la mine e-n sânge și asta o demonstrez prin viața pe care o duc și prin tradițiile pe care le păstrez și le respect...

De când n-ați mai fost la Săcălaz?

Ultima dată la Săcălaz am fost acum doi ani. De Timișoara însă mă leagă multe din tinerețe și mai ales povestirile tatălui meu, ale unchilor mei cu aventurile lor din Banat... La baluri, mama era aleasă regina balului, apoi bătăile cu nemții, toate ale tinereții... Mi-aduc aminte de povestirile tatălui, pentru că, tata era în comunitatea de acolo recunoscut... Era un fel de „împărat”, iar mama a fost aleasă mereu regina balurilor...

Sunteți puternic legat de tatăl dumneavoastră?

Da. La mine e probabil ceva mai special, nu știu, vedeți dumneavoastră, nu știu de ce, n-am nicio explicație, dar cel mai mult în memoria mea a rămas tatăl meu. Am avut o soră care a decedat tânără, am pierdut-o și pe bunica, dar în memoria mea rămâne neclintită memoria tatălui meu care s-a stins în urmă cu 14 ani... În sufletul meu durerea cea mai pregnantă e însemnată de pierderea lui... În

“Pentru demnitate eu îmi dau și viața!”

De când aveți conștiința că sunteți aromân?

Eu sunt aromân dintotdeauna. În familia mea s-a vorbit și se vorbește aromâna curent. Copiii mei vorbesc aromânește. Și în viitor în familia mea se va vorbi aromânește. Las prin testament pentru copiii și nepoții mei acest lucru...

Dacă veți avea gineri străini?

Vedeți dumneavoastră, ginerii mei vor fi tot aromâni. Adică eu nu sunt un aromân dintre cei care doar se dau aromâni! Hai să facem emisiuni, să ne

tot ce fac mă gândesc la el, dacă i-ar place și ce ar crede el despre asta... Tata m-a crescut, m-a educat, m-a format și mă gândesc ce bine ar fi să trăiască, să vadă ce am reușit să fac, să vadă ce și unde-am ajuns...

“Aromân înseamnă român pur-sânge”

Păstrați o legătură strânsă cu aromâni?

Eu locuiesc în Pipera. Acolo sunt destul de mulți aromâni. Nu știu precis câți, poate două, trei mii de familii. Vorbim limba aromânilor păstrăm tradițiile și cultura noastră. Dar sunt și aromâni părați, care nici nu știu limba, nu respectă tradiția, ce să vă spun eu? Vedeți? Caramitru e un mare actor și e pentru noi o mare onoare că e de-al nostru, dar Caramitru n-a fost niciodată aromân, zic eu. Pentru că, vedeți dumneavoastră, Caramitru și înainte de Revoluție ca mare actor, ca vedetă, dar și după, ca ministru, nu ne-a prea căutat pe noi aromânii... Mai mult îl căutam noi și-l vrem noi ca aromân, decât ne vrea el... Trebuie să spunem lucrurilor pe nume, n-are rost să mințim lumea, nu e frumos pentru că ne mințim pe noi. Dacă tot scriem în reviste să scriem adevărul.

Ce-nseamnă să fii aromân de fapt?

A fi aromân, înseamnă să fii român pur-sânge.

Iorga spunea că aromânii sunt oameni de „da” și de „nu”, oameni care mor la locul și pe vorba lor. În realitatea politică, sunteți dispus metaforic vorbind, să muriți la locul și pe vorba dumneavoastră?

Am demonstrat asta. Dacă am plecat pe un drum îmi respect declarațiile. Spre exemplu: pe mine nu mă sperie o amendă penală. Eu mă trag dintr-o familie în care s-au făcut ani grei de pușcărie. Pe mine nu mă poate speria o amendă când din familia mea au murit oameni pentru dreptate și au făcut mulți ani de pușcărie cu demnitate și cu fruntea sus. Pe mine hărțuierile și eșecurile mă întăresc și mai mult. Vorba înțeleptului: tot ce nu mă omoară mă face mai puternic!

Ați fi în stare să pierdeți material în favoarea demnității?

Eu pentru demnitate nu sunt în stare să pierd doar material, pentru demnitate eu îmi dau și viața. Mai bine mor cu fruntea sus decât să trăiesc cu capul în jos... Voi face și în politică ce am făcut în sport: eu am fost primul care a fost în stare să spună „nu” când toți au spus „da”, și așa au început să se limpezească apele...

S-A BLOCAT CĂTUȘA

„Temnițele comuniste au reprezentat cam tot ce au trăit primii creștini în temnițele romane.” (Iustin Pârnu)

Cu Damian Ureche, cel mai important poet al Țării Banatului, nu am fost prieten. Un poet atât de mare nu are prieteni, el are singurătăți. Singurătăți bătute de soartă. Singurătăți ca un labirint și, uneori, arareori, ca o binecuvântare. Dar l-am cunoscut pe Damian Ureche. Și l-am prețuit. Mulți din cei pe care el i-a onorat cu prezența sa, l-au uitat dintr-un beteșug al memoriei. Literații, colegii lui în schimb, îl uită mereu din păcatul invidiei. Eu, care nu cunosc acest sentiment, îl public în toate revistele mele, întrebând: „De câte ori poate fi condamnat la moarte, după moarte, un poet?” *Vasile Todî*

În 24 septembrie 1982 am fost arestat pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei, împreună cu încă doi, zugravul Pavel Ianchici și instalatorul Ștefan Cuzman. Ne-au prins pe Dunăre. Mai aveam 50 de metri pînă la malul sîrbesc, de la Orșova. Ne-a prins șalupa marinei grănicerești, cînd am auzit gloanțele șuierînd pe lîngă tîmple, am zis, gata, s-a terminat cu noi. Abia am reușit să arunc în apă bruma de valută ce o aveam la mine, să nu mă condamne și pentru asta. Ne-au dus la malul românesc, ne-au legat cu funii și ne scufundau în Dunăre, iar ne ridicau, întrebîndu-ne dacă mai vrem Occident și ne scufundau din nou. Nu aveam alte cuvinte pentru noi decît trădători și lepădături ale neamului. Ne-au dezbrăcat de hainele ude și ne băteau așa, ne umileau. Ne-au scos actele ce le aveam la noi, un soldat făcea pipi pe poza Carolinei de la nunta utopică. La asta te duceai, ticălosule? Da, zic, tocmai la ea. Mi-a dat un pat de armă în burtă, care m-a pus la podea. A urcat cu bocancii pe spatele meu și atunci am început să urlu. În celelalte camere auzeam urletele celor doi camarazi de eșec și de tortură. Apoi a venit un ofițer blond, se pare că era cel mai zbir dintre grăniceri, ne-a scos din mîinile soldaților, spunîndu-le: odihniți-vă voi, că le moi eu oasele în continuare. I-a luat soldatului din mîna poza Carolinei la bestia asta de nemțoaică te duceai, banditul? A privit la Personalausweissul, a, ai și acte germane, interesant, poate ești un pește gras, lasă că te verificăm noi. Sub poza mea scria: Purtătorul acestui document este cetățean german.

- Îmbracă-te, cretinule, mi-a zis călăul blond și dă repede o declarație. Mi-a dat hîrtie și creion. Mi-a pus cătușele. Pînă în zori ne băteau și dădeam declarații. Cînd s-a luminat de ziuă, am observat că, scriind, cătușa de la mîna dreaptă s-a blocat pe mîna, iar aceasta se umflase și se înegrise. Am leșinat. M-au trezit cu apă și cu un alt pat de armă.

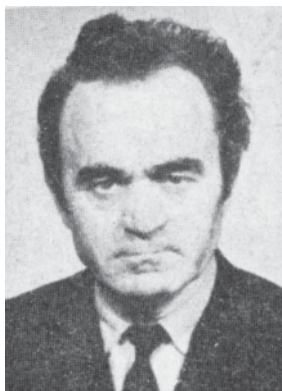
- Să vină comandantul, am strigat cu ultimele puteri. Ticăloșilor, nu vedeți că mi s-a umflat mîna? A venit un colonel și m-a întrebat dacă sînt scriitor. Da, am replicat, de aceea vreți să-mi distrugeți mîna dreaptă? A dat ordin să mi se scoată cătușele. A venit un tablagiu, a încercat o cheie în fața ofițerului, apoi a oftat. Nu merge, tovarășe colonel, s-a blocat cătușa. Tăiați-o cu bonfaierul, împiedecaților, a strigat acesta. Patru sau cinci bonfaiere au rupt pînă au tăiat cătușa. Oțelul era prost și nu făcea față la oțelul de Canada din care erau făcute brățările pentru ocnași...

Acești ucigași de păsări călătoare, aceste verzi figuri ale crimei de pe graniță, mi-au lăsat o imagine mai cruntă decît a gestapoului. Cînd ne-au scos din cazarma groazei din Orșova, schingiuiți și încătușați, grănicerii au inițiat un nou spectacol dezastruos, instruind niște localnici zeloși să arunce cu pietre în noi, să ne insulte țipînd: ticăloșilor, trădătorilor. M-a nimerit o piatră în tîmplă, dar asta era nimic față de ceea ce primisem înăuntru. În drum spre miliția din Severin, am adormit în mașina Aro care ne transporta, leșinat și epuizat de noaptea ce mă zdrobise cu cîteva ore în urmă. Ne-au tuns, ne-au luat amprente, ne-au judecat provizoriu cu o “avocată” a “apărării” și ea din oficiu.

Damian URECHE

"Aici zac dușmanii poporului"

Așa scria, cu litere mari, ocupînd fiecare aproape un metru pătrat de suprafață, pe întreg zidul dinspre stradă al închisorii din Aiud: „AICI ZAC DUȘMANII POPORULUI”.

Zăceau aici, păziți cu strășnicie, toți dușmanii poporului român, tot răul din țara românească, de la tineri de 16 ani pînă la bătrîni de 80. Profesori universitari și studenți, institutori de oraș și dascăli de țară, elevi de diferite școli, foarte mulți țărani (deși grosul se afla la Gherla), țărani dintre cei săraci, mulți muncitori, soldați și generali, miniștri și slujbași mizeri, profesori de liceu și ofițeri de diferite grade, meseriași și liber-profesioniști — doctori, ingineri și moșieri, foarte puțini, iar industriași și comercianți, aproape deloc —, mă rog, toți dușmanii de moarte ai poporului, inamici înveterați, con-damnați pentru: delict de uneltire, crime de uneltire, înalte trădări, activități intense, crime de război împotriva „pașnicului popor rus, crima de-a fi spus că rușii nu eliberează, ci ocupă și jefuiesc, tănuire, fraternizare cu inamicul, tot soiul de activități subversive etc. etc. Unii executau pedepse date de tribunalul militar, alții ispășeau pedepse administrative.

Am ajuns acolo într-o seară tîrzie de decembrie, într-un vagon de transportat oameni. (Spre deosebire de vagoanele în care se transportau animalele, acestea erau mai ermetic și mai frumos închise, fără a-ți da posibilitatea să scoți nasul cît de cît afară printre gratii ca să respiri aer, așa cum fac vitele, nici de-a-ți strecura privirea printre crăpături. Ele erau prevăzute cu ferestre,

ca la blocuri, dar aceste ferestre erau numai de reclamă, erau ferestre mincinoase, simulate numai.)

Mie și la alți cîteva ne-au atîrnat de picioare niște lanțuri mari, ca să nu ne piardă cumva pe drum și să sperie lumea. La început m-am amuzat. Apoi, cînd am văzut cu cîtă groază întorceau trecătorii capul după noi, m-am speriat de propria-mi arătare și-am început să-mi dau aere, să mă iau în serios, să cred că sînt cu adevărat cineva, un personaj dintr-un film, haiducul Bujor sau Roja Sândor măcar. Îi sînt îndatorat hoțului de la drept comun că, atunci cînd mi-a nituit fiarele mi-a atras atenția, în șoaptă, să strîng pantalonii bine peste gleznă și, dacă am, să mai înfund acolo niște petece, o obială ceva, ca să nu atingă lanțul osul picioarelor. Am stat în ele, împiedicat precum caii pe tarlale, timp de două zile și două nopți și le-am simțit, chiar prin stofa destul de groasă a pantalonilor, răcoarea perfidă, reumogenă.

După ce comandantul (nu era nevoie să te uiți cine știe unde ca să-ți dai seama că era evreu), adjunctul, ofițerul politic, cel de serviciu și gardienii ne-au trecut în revistă, ne-au băgat la carantină. Mîncare mai aveau doar unii dintre noi, mai strîngători din fire, din sferul de pîine și unghia de marmeladă ce ni s-a dat la Cluj drept hrană rece, pentru două zile.

Teohar MIHAĐAȘ

Amintiri despre un lider al aromânilor

Vasile Barba, organiza deseori excursii în străinătate cu familia în timpul vacanțelor copiilor în așa fel, încât drumul să ducă mereu și pe la aromânii din Iugoslavia, Grecia și Bulgaria. Iată și un mic articol de ziar, decupat (nu sunt sigură, dar presupun că a fost scris de Dina Cuvata, care a fost prezent, tin însă bine minte, că am împărțit în sală foile cu traducerea conferinței, ținută în aromână): „În luna iulie 1983 s-a ținut o conferință la Ohrida - Macedonia. Au participat sute de oameni de știință din Europa, conferința având subiectul „Balada Balcanică”. A fost invitat și profesorul Vasile Barba cu soția - și ea fiind profesoară. Profesorul Barba, aromân de la Livezi, și-a ținut cuvântarea în aromână. A vorbit despre balada aromână din Balcani din timpul lui Ali Pașa. A vorbit despre Caciandoni, despre Giuvvara, Jaca etc. precum și despre toți acei aromâni, care se luptară pentru eliberarea Balcanului de sub turci. Mulți oameni de știință (tinere) auzeau prima dată despre aromâni și despre limba aromână. El a vorbit puțin și despre ISTORIA AROMÂNILOR, de unde provin ei și cine sunt. După conferință, mulți oameni de știință au venit la el, să afle mai multe despre aromâni. Profesorul Barba cu soția au trecut cu această ocazie pe la Bitolia la aromâni. Au trecut și la aromânii din Muloviște, Magarova, Nijopole. Au trecut și la aromânii din Scopje. Acolo a luat legătură cu asociația Pitu Guli. - Aromânii l-au așteptat cu multă bucurie și considerație. La ora actuală se află în Germania, fiind profesor-invitat.”

Ecaterina BARBA
Freiburg

fotbal alb-violet

CUCARICI

Din nou de vină e doar primăvara !
Porumbeii stau ascunși în „silenzio stampa”, adică nu gânguresc nimic după două meciuri care au arătat fața adevărată a fotbalului românesc, și, pe ce se poate baza Balint pe bancă.

Despre meciul naționalei cu Serbia au încercat să stea de vorbă câțiva reporteri cu trecători din Piața Operei. Oamenii dădeau din mâini și se strâmbau dezgustați: „Lasă-ne domnișoară că nu vrei să auzi ce-am vrea să spunem ! Le dorim jucătorilor ca atunci când le-o fi mai bine să le fie cum ne e nouă acum.”

Un taximetrist trist și cu „chef” desigur, aflat pe jos în timpul lui liber, traversează piața cântând răgușit:

Cucarici, cucarici și acolo și aici !
(Bănuim că e aluzie la numele echipei care ne-a bătut cu 1-0, FC Cukaricki, penultima în Serbia.

Auzind de comentariile scârbite ale drukerilor câți bani câștigă fotbalistii,

câțiva porumbei mititei, puțintel derbedei, cântă și ei: Suntem mici, suntem mici, Dar ne facem cucarici !

După meciul cu Otopeni, după meciul cu FC Cukaricki, nu știm dacă cele șase puncte vor ajuta la ceva, chiar dacă toate șase vor fi norocoase.

Până data viitoare s-auzim numai de bine !

Roller GOLUMBU

Ipoteze inedite

Strămoșii traci, revendicați
de greci, bulgari și alții

La Simpozionul Internațional de Tracologie, ce a avut loc în Bulgaria (15-18 mai 1998) cu teme:

1. Cel mai vechi simbol pre-tracic găsit în lume – zvastica – 6.000 î.e.n.;
2. Primele ornamente și măști de aur (tracice) găsite în lume – 3.800 î.e.n. (Karanovo);
3. 1.600 de tezaururi ale regilor traci – cele mai frumoase din lume;
4. Noi splendori tracice.

La acest simpozion, ca și cu alte prilejuri, Vladimir Georgiev, susține că ei, bulgarii sunt urmașii tracilor, deși ei sunt printre ultimele popoare migratoare, iar Alexandru Macedon ar fi strămoșul lor.

De asemenea grecii se laudă cu monumente construite pe vremea când ei (ionieni, doriceni, ahei) se aflau pe malul Baikalului, la 2.500

km, și au sosit în Europa pe la anul 1.900 î.e.n. și de asemenea îl revendică (după 2.000 de ani) pe Alexandru Macedon, ca fiind grec, deși nu fusese primit la 16 ani la Olimpiadă, tocmai fiindcă nu a fost grec (și s-a răzbunat interzicând Olimpiadele cât a stăpânit Grecia).

Tăcem ca să nu ne supărăm vecinii? Dar ei care susțin că Transilvania a fost un vid, nu ne supără, sau

faptul că italienii cu greci aliați nici nu ne pomenesc pe Discovery, ca și cum n-am fi existat în istorie, noi care suntem anterior lor cu 4.000 de ani. Mai mult, noi care am ocupat Peninsula Italică de 4 ori și am înființat Roma, ne-am impus limba, legile și tehnicile militare. Nu întâmplător cei mai viteji ostași romani erau traci și un număr de 42 de traci, au fost aleși împărați la Roma (unul dintre ei a declarat Imperiul dacic), iar războiul daco-roman a fost declarat război fratricid și timp de sute de anii dacii au păzit granițele imperiului Roman ca aliați (foederati), încasând solde importante de la Roma.

Noi, tracii am început să construim Europa cu opt mii de ani în urmă, am cucerit Asia (India, China și Japonia), Anatolia, Sumenul și Asia Mică, Palestina și Mesopotamia, Nordul Africii.

De fapt Alexandru Macedon, când a lăsat cu testament Macedonia, mamei sale și generalului său „Antepătru” și a pornit pe urmele strămoșilor săi traci, ocupând bazinul mediteranean, asta a vrut: să recucerească teritoriile străbunilor săi.

Stefan APENESCU (Mizieș)

Pierdut în amor...

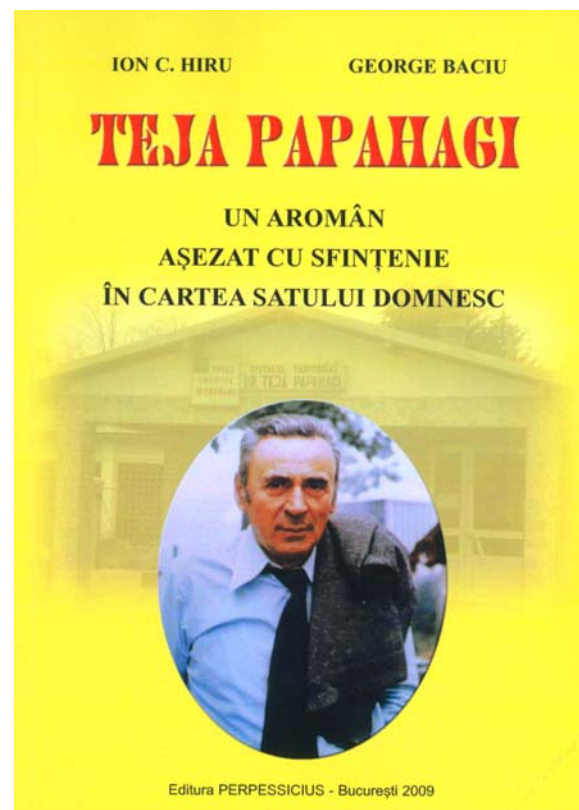
Niciodată, ca-n sear-aceea,
n-am fost,
Îndrăgostit de tine,
ca-n sear-aceea,
Niciodată,
N-ai fost, mai mult femeie,
Mai mult fată.

Când ți-am adus trandafirul
mi-ai spus:
Adesea mă gândeam la tine,
la soare,
Și așteptam să te iubesc, să-mi dai,
Întâia sărutare...

Poate nu sunt întâiul,
și alții au să vină,
Dar, sunt fericit să stau o zi cu tine,
Mi-ajunge cât îmi poți da acum
Și fiorul ce îl simt în mine
Lângă tine...

Victor ENACHE
Timișoara

Carte frumoasă, cinste cui te-a scris !

Am primit recent la redacție, un splendid volum apărut sub egida Fundației „Petre Ionescu-Mușcel” din Domnești-Argeș, a Asociației Naționale „Cultul Eroilor” - filiala Argeș, semnat de Ion C. Hiru și George Baciu. Cartea este închinată ilustrului doctor Teja Papahagi, „un aromân așezat cu sfințenie în cartea satului domnesc”.

Constantin IONCELESCU

Lui Grigore Vieru!

Cu „Harpa”-ți plină de scânteii
Iluminezi cu ai tăi veri
Cu flori de aur, flori de tei,
Ne strângi la piept, ne dai averi...

„Cămășile le-ai înflorit
Cu steagul nostru tricolor,
Cu-o ie te-ai împodobit
Să-ți cânte Doina cea de dor!

Cu Eminescu te-nfrățești
- Un Răsărit pe ceru-albastru -
Cu muza lui te înrudești
- Copila mândră-a unui astru -

Pe bade-al nostru - zis oieru -
L-a moștenit domnul Vieru!

1.04.2009
prof. Aurel Jicman
Timișoara

CARMEN

- fragment -

Dacă Vanghelie, Elena Udrea ori Vali Vijelie vă sunt modele în viață, dacă a citi înseamnă pentru voi a silabisi literele revistelor cu țâțe, atunci această pagină pentru voi, este inutilă. (Vasile TODI)

Dacă numele autorului e invocat din ce în ce mai rar, cel al eroinei din poveste a făcut de multe ori ocolul lumii. Puțini sunt cei care, străini chiar de povestirea lui Mérimée (1803-1870), să nu fi fredonat vreodată, chiar fără să știe, vreun crâmpel din celebrele Habanera și aria toreadorului. Apărută în 1845, Carmen e transformată, treizeci de ani mai târziu, în libretul uneia dintre cele mai iubite opere scrise de Bizet. Se spune că cea care i-a inspirat lui Mérimée năvalnicul personaj cu sfârșit tragic a fost contesa de Montijo, pe care a întâlnit-o în Spania în 1830. Fiica ei, Eugenie, se va căsători mai târziu cu Napoleon al III-lea, devenind împărăteasa Eugenie, și, imediat după imperiala cununie, Mérimée, fidel contesei și fiicei proaspăt căsătorite, va fi numit senator.

Carmen rămâne una dintre poveștile zbuciumate de iubire de neuitat, cu un personaj fără pereche. După ce îl face pe naivul Don Jose să-și piardă capul după ea, Carmen, țigăncușa cu sânge fierbinte din Sevilla, se joacă cu focul, neștiind că gelozia soldatului e mai aprinsă decât pofta ei de viață. Considerată obscenă, superficială și indecentă în momentul premierei la Opera Comică din Paris, povestea triumfului dintre Carmen, Don José și toreadorul Escamillo a ridicat în picioare, de-a lungul vremii, melomani și îndrăgostiți din toate colțurile planetei.

Aunci m-am apropiat, dar am rămas în spatele capelei. Când rugăciunea a fost spusă, m-am întors în locul acela pustiu. Speram să fi plecat Carmen. Ar fi putut să-mi ia calul și să plece. Dar nu voia să mă lase să cred că o speriasem. Cât lipsisem eu, își desfăcuse tivul rochiei în care cususe niște plumb. Acum era în fața unei mese, privind printr-un vas plin cu apă plumbul pe care îl topise și pe care tocmai îl aruncase înăuntru.

Era atât de preocupată de magia ei că nu și-a dat seama de la început că mă întorsesem.

Din când în când, ea lua o bucată de plumb și o întorcea pe toate părțile cu un aer trist, apoi cânta unul dintre acele cântece vrăjitoarești prin care o invoca pe Maria Padilla, iubita lui don Pedro, care a fost, zice-se, Ban Crallisa, sau marea regină a țiganilor.

- Carmen, îi spusei eu, vrei să vii cu mine?

Ea s-a ridicat și și-a pus mantila pe cap ca și cum era gata de plecare. Am adus calul, s-a urcat în șa și ne-am depărtat.

- Așadar, îi spusei eu după o bucată de drum, draga mea Carmen, chiar vrei să mă urmezi?

- Da, te urmez la moarte, dar cu tine nu mai pot trăi.

Eram într-o trecătoare pustie. Am oprit calul.

- Asta era locul? Spuse ea coborând dintr-o săritură. Și-a scos mantia, a aruncat-o la picioarele sale și mă privea fix, stând dreaptă, cu mâna în șold.

- Vrei să mă omori, văd asta bine, spuse ea. Așa e scris, dar n-am să cedez fără luptă.

- Te implor, îi spusei eu, gândește-te. Ascultă-mă! Am uitat tot trecutul. Cu toate acestea, tu ești cea care m-a dus la pierzanie.

Pentru tine am devenit un tâlhar și un ucigaș. Carmen! Draga mea Carmen! Lasă-mă să te salvez și să mă salvez și eu cu tine.

- José, spuse ea, îmi ceri imposibilul. Nu te mai iubesc. Cât despre tine, tu încă mă mai iubești, și de aceea vrei să mă omori. Aș putea să te mint în continuare, dar nu vreau să-mi dau osteneala. Totul s-a terminat între noi. Ca rom al meu, ai dreptul să mă omori, dar Carmen va fi întotdeauna liberă. Liberă s-a născut, liberă o să moară.

- Îl iubești așadar pe Lucas? O întrebai eu.

- Da, l-am iubit, ca și pe tine, pentru o vreme, poate că mai puțin decât te-am iubit pe tine. Acum nu mai iubesc pe nimeni și mă urăsc pentru că te-am iubit vreodată.

M-am aruncat la picioarele ei, i-am luat mâinile, le-am udat cu lacrimile mele. I-am amintit toate momentele de fericire pe care le trăisem împreună. I-am propus să continui să trăiesc ca un tâlhar ca să îi fac pe plac. Tot, domnule, tot, i-am oferit tot, doar să mă iubească în continuare!

Mi-a spus:

- E imposibil să te mai iubesc. Nu mai vreau să trăiesc cu tine.

Furia a pus stăpânire pe mine. Mi-am scos cuțitul. Aș fi vrut să îi fie frică și să-mi ceară îndurare, dar femeia asta era un demon.

- Pentru ultima dată, strigai eu, vrei să rămâi cu mine?

- Nu! Nu! Nu! Spuse ea bătând din picior și își scoase de pe deget inelul pe care i-l dăruisem și îl aruncă în tufișuri.

Am lovit-o de două ori. Luasem cuțitul Chiorului pentru că îl rupsesem pe al meu. La a doua lovitură a căzut fără să strige. Cred că și acum văd ochii ei mari și negri care mă fixau. Apoi au devenit tulburi și s-au închis. Am rămas buimăcit mai bine de o oră în fața trupului ei fără viață. Apoi, mi-am amintit că îmi spusese adesea că i-ar place să fie îngropată în pădure. I-am săpat o groapă cu cuțitul meu și am îngropat-o acolo. Am căutat mult timp inelul și l-am găsit în cele din urmă.

L-am pus în groapă lângă ea împreună cu o cruciuliță. Poate că începusem să mă simt vinovat. Apoi am urcat pe cal, am galopat până la Cordoba și m-am predat primului corp de gardă. Am spus că o omorâsem pe Carmen, dar nu am vrut să spun unde îi era corpul. Sihastrul fusese un sfânt. Se rugase pentru ea! Făcuse o rugăciune pentru sufletul ei ... Sărmana copilă! Vrăjitoarele sunt de vină că au crescut-o așa!

Spania este una dintre țările în care acești nomazi, răspândiți în întreaga Europă și cunoscuți sub denumirile de *boemieni*, *gitani*, *țigani*, *Zigeuner* etc., se găsesc în număr foarte mare. Un misionar englez, domnul Borrow, autorul a două cărți foarte interesante cu privire la țiganii spanioli, pe care s-a angajat să-i convertească, în numele Societății Bibliei, declară că *este imposibil ca o țigancă să*

manifeste cea mai mică slăbiciune pentru un bărbat care nu aparține rasei sale. Lauda care o aduce castității lor mi se pare extrem de exagerată. În primul rând, marea majoritate se află în poziția femeii urâte descrise de Ovidiu, „*Casta quam nemo rogavit*”. (Este virtuoașă femeia pe care nu o curtează nimeni”). Cât despre cele mai drăguțe, ele sunt, ca toate femeile spaniole, foarte dificile în alegerea iubiților. Trebuie să le accepți capriciile și să le câștigi atenția. Pentru a dovedi virtutea lor, domnul Borrow citează o caracteristică ce îi face cinste, mai ales simplității sale: el susține că o persoană imorală pe care o cunoștea i-a oferit câteva grame de aur unei gitane drăguțe, dar degeaba. O persoană din Andaluzia, căreia i-am relatat această anecdotă, a afirmat că respectivul bărbat imoral ar fi avut mai mult succes dacă i-ar fi arătat fetei doi sau trei piaștri, întrucât să îi oferi câteva grame de aur unei țigănci era o metodă de convingere la fel de bună ca a-i promite două milioane unei țărăncuțe dintr-o tavernă. Cu toate acestea, este sigur că *femeile țigance sunt extraordinar de devotate soților lor*. Nu este nici un pericol și nici o suferință peste care nu ar trece pentru a-l ajuta la nevoie. Una dintre denumirile pe care țiganii o folosesc pentru a se autodesemna, Roma, sau „cuplu căsătorit”, mi se pare o dovadă a respectului lor față de instituția căsătoriei. La modul general, se poate afirma că virtutea cea mai importantă este patriotismul lor – dacă putem descrie astfel fidelitatea de care dau dovadă în relațiile cu persoanele de aceeași origine, disponibilitatea de a se ajuta reciproc și modul în care păstrează cu sfințenie un secret pentru a se susține, în toate problemele compromițătoare. Într-adevăr, aceleași caracteristici pot fi observate în toate asociațiile misterioase care sunt dincolo de litera legii.

Cu câteva luni în urmă, am vizitat un trib de țigani din țara Vosgilor. În coliba unei bătrâne, cea mai vârstnică membru a tribului, am găsit un țigan care nu era rudă cu familia și care suferea de o boală mortală. Bărbatul părăsise spitalul, unde primea îngrijiri, pentru a muri printre semenii săi. De treisprezece săptămâni stătea în pat în tabără și primea îngrijiri mult mai bune decât fiii și ginerii cu care împărțea adăpostul. Avea un pat bun din paie și mușchi, așternuturi destul de albe, în timp ce restul familiei, care era formată din unsprezece persoane, dormea pe scânduri de un metru lungime. Dar iată cum se manifestă ospitalitatea lor. Aceiași femeie, chiar dacă era foarte miloasă față de oaspetele ei, îmi spunea în mod constant, de față cu omul bolnav: „*Singo, singo, homte hi mulo*”. „În curând, trebuie să moară!” La urma urmei, acest popor trăiește într-o asemenea sărăcie, încât apropierea morții nu este un motiv de teamă pentru ei.

Prosper MÉRIMÉE

Diplome trucate la Vatican

În țările civilizate, delictul diplomelor trucate și obținute în dar e condamnat într-un proces în toată regula, a cărui sentință declară titlul universitar nul și neavenit, condemnând în chip sever pe toți cei care au fost implicați în delictul de corupție și destituind responsabilii corpului universitar acuzat de fals în acte publice.

Capitolul lucrărilor de diplomă trucate în universitățile vaticane, adesea confecționate pe măsura promovării ținute, merită o considerație particulară, până la denunțarea la cu totul alte tribunale decât cele pontificale, unde corb la corb nu-și scoate ochii. Cel care ar avea curajul să denunțe acea întreagă echipă de docenți, trebuie să se aștepte la cea mai cumplită persecuție din partea anturajului celor implicați, conjurați ai tăcerii: protectori, protejați, favoriți, referenți, fabricanți de completări și extinderi ale unor teze, furnizori de texte extrapolate.

În sus și-n jos, în Vatican toți cunosc acest admirabil comerț, această piață, și cu toate astea nimeni nu are curajul să le reclame Papei sau corpului docenților. Nici o comisie de anchetă n-ar fi în stare să pornească o inspecție severă care să dezvăluie corupția și pe cei corupți. E mai bine să nu se iste scandalul, decât să se împlante bisturiul în plaga purulentă pentru a se obține vindecarea.

Nu e mult de când un cunoscut cardinal șef de minister voia să-și promoveze secretarul personal în funcția de șef de birou, știind bine că nu avea diplomă. Ca răspuns la refuzul justificat, îl numi cât ai zice pește arhiepiscop și, între timp, se descoperi că dispusese să i se confecționeze și o diplomă primită în dar de la un docent, referent principal la susținerea lucrării de diplomă furate; ca o adecvată compensație, cardinalul îl gratifică pe docent - închipuiți-vă - cu numirea de consultant al departamentului său.

În Vatican, aceste activități murdare și ilicite de corupție extinsă reprezintă harul superiorului binevoitor și nerușinat, care în delirul omnipotenței sale poate atribui avansări, titluri și coroană secretarului său particular și altora din clanul său, sau dimpotrivă, le poate confisca celor care nu-i sunt pe plac, chiar dacă din întâmplare cei rău văzuți sunt pe primul loc în terță, așa cum s-a întâmplat cu cel pe care cardinalul Ursi îl voia cu orice preț pentru dioceza sa.

În loc să-și tocească coatele pe băncile școlii și în biblioteci, făcând bătătură pe creier așa cum fac atâția tineri studioși, protejatul este gratificat cu diploma *gratis data*, bineînțeles cu punctaj maxim din partea docenților examinatori din comisia formată special, pentru a face plăcere protejatalului și protectorului. Apoi, celui cu diploma în buzunar îi va fi imediat înmănată numirea la nivelul preconizat, în timp ce docentul referent va beneficia de recompensa adecvată, în prezența întregului personal al departamentului, care va face bășici în palme tot aplaudând proaspătul posesor al diplomei, într-o aură de ipocrizie și de nerușinare.

I Millenari

La ce vă trebuie toate astea?

Gazul extras în Rusia și folosit pentru a asigura încălzirea unei jumătăți de planetă a reprezentat întotdeauna o armă periculoasă. Imediat după cel de-al Doilea Război Mondial, când în Uniunea Sovietică a început construcția primei conducte de gaz „Saratov-Moscova”, această sarcină a fost încredințată Direcției Construcțiilor Militare, condusă de Lavrenti Beria. În perioada respectivă, Beria supraveghea și crearea bombei atomice sovietice, astfel încât construcția conductei de gaz și bomba atomică au fost oarecum echivalente. Conductele de gaz erau construite de prizonierii de război, mai ales militari.

Pe urmă Stalin a murit, Beria a fost împușcat, iar Nikita Hrușciov, binecuvîntînd cu o mîină construcția Zidului Berlinului, cu cealaltă încerca să cucerească Europa cu ajutorul gazului sovietic.

În anul 1960, Hrușciov și președintele companiei italiene de gaz ENI Enrico Mattei au încheiat un contract de comerț cu petrol și gaze. Dar dacă țițeiul putea fi transportat în tancuri petroliere, pentru gaz erau necesare conducte, iar europenilor le era teamă de conductele sovietice.

În anul 1963, la insistențele președintelui american John Kennedy, cancelarul Germaniei Occidentale Konrad Adenauer a anulat tranzacția deja încheiată și a interzis vânzarea către Statele Unite a conductelor de diametru mare. Conductele de gaz au început să fie atunci produse în Siberia. Pe ele scria „Ai încurcat conducta, Adenauer!” așa cum, cu puțin timp înainte, pe tancuri scria „Spre Berlin!”.

Fiindcă și gazul este o armă.

Enrico Mattei, care încercase să spargă blocada de gaz a URSS, a murit în condiții misterioase, într-un accident de elicopter, la scurt timp după întâlnirea cu Hrușciov și cu puțin timp înaintea întâlnirii cu președintele american Kennedy. Se zvonea că a fost victima unui asasinat, iar cauza morții sale fuseseră chiar înțelegerile făcute cu URSS. Însă nimeni nu a reușit să elucideze acest mister, fiindcă toți poliștii și ziariștii care s-au ocupat de cercetarea circumstanțelor în care murise Mattei au fost uciși sau au dispărut fără urmă.

O armă periculoasă!

Însă gazul reușise deja să pătrundă în Europa. În anul 1970, cancelarul RFG Willi Brandt și Leonid Brejnev au semnat legendarul acord referitor la „conductele de gaz”, potrivit căruia Germania urma să înceapă livrarea către Uniunea Sovietică a conductelor de diametru

mare, iar Ruhrgas să cumpere gaz sovietic. La ora 13 și un sfert, în ziua de 1 octombrie 1973, din URSS s-a făcut prima livrare de gaz spre Europa.

Americanii au încercat ani de-a rândul să-l convingă pe Willi Brandt să renunțe la colaborarea cu Uniunea Sovietică. Încă din anul 1980, secretarul de Stat al SUA, Shultz, a venit la Bonn, pentru a convinge conducerea RFG să renunțe la construcția conductei de gaz. Ame-ricanii susțineau că, în cazul unor acțiuni militare, rușii vor putea să-și alimenteze tancurile direct din conducte și că vor putea cuceri Europa în câteva zile.

Însă un deceniu mai târziu tancurile rusești au plecat din Europa. Iar conductele au rămas. Ca și frica.

Și toate armele.

Fostul locțiitor al președintelui consiliului de conducere al Gazprom, Viaceslav Șeremet, era și el unul dintre cei cărora le plăcea să repete că gazul este înrudit cu armele: „Se aprinde, explodează și omoară”. Aceste cuvinte se bucurau de popularitate în rîndurile producătorilor de gaz ruși.

Europenii, care nu cunoșteau, citau cifre dintre cele mai înfricoșătoare: Finlanda, de exemplu, depinde în proporție de 100% de importul de la Gazprom, Austria depinde în proporție de 75%, iar Germania depinde în proporție de 45%.

Însă, oricît ar fi de ciudat, de gaz se teme și Rusia, chiar și cei din interiorul Gazpromului. Veteranii corporației povestesc că extracția de gaz a fost întotdeauna considerată cea mai grea și mai ingrătă activitate, în comparație cu oricare altă afacere. De aceea Gazprom a încercat mereu să nu-și limiteze frontul de lucru doar la gaz, ci să-și lărgească orizontul de interese tot mai mult. În prezent, Gazprom deține cluburi de fotbal, întreprinderi de energie electrică, ziare, canale de televiziune, fonduri de pensii, companii de asigurare, bănci și companii aeriene.

Numai pe teritoriul Rusiei, lungimea totală a conductelor Gazprom reprezintă 156 000 de kilometri, adică de trei ori și jumătate lungimea Ecuatorului.

Gazpromul reprezintă obiectul unor temeri atît de mari, Gazpromul este atît de admirat, încît pare că nici nu mai rămîne timp pentru a vedea cum este organizat și ce anume conține. Ce este, un mecanism sau un organism? În ce stare se află în prezent această puternică armă rusească fabricată de Beria și Hrușciov, utilizată de Brejnev și Kosîghin, pe care Cernomîrdin și Viahirev i-au transmis-o integral lui Puțin? Oare nu a ruginit? Este oare atît de periculoasă? În fine, se poate oare desface în bucăți, pentru a obține răspunsurile la aceste întrebări?

Primele cuvinte pe care ni le-a spus fostul prim-ministru Egor Gaidar, cînd l-am rugat să ne acorde un interviu, au fost următoarele:

— La ce vă trebuie toate astea? Nu înțelegeți că veți fi omorîți? Nu înțelegeți unde intrați?

Noi nu înțelegeam.

Valeri PANIUȘKIN

Mândră țară îi Banatul !

Am, primit recent la redacție, frumoasa revistă „Suflet nou” a Asociației Culturale „Suflet nou” din Comloșu Mare. Se reînnoadă astfel, o veche și duiosă colaborare. În interiorul plicului, am aflat și o scrisoare adresată domnului Vasile Todî – președintele Asociației Presei Rurale din Banatul Istoric. Scrisoarea este semnată de cel care este sufletul „Sufletului nou”, domnul profesor Traian Galetaru. (Prof. Marius MATEI)

Doresc să-mi cer scuze și să ne iertați pentru această mare întârziere, să fiți în continuare alături de noi, să ne acceptați, să ne citiți ori măcar să ne răsfoiți, să colaborați în continuare la revista noastră și a Domniilor Voastre, care și-a lărgit aria de autodifuzare. Vă asigur că va fi o onoare pentru noi, cinste pentru care vă vom fi recunoscători cu asupra de măsură. Vă rog să fiți convinși că amintita întârziere – parcă mai lungă ca niciodată – ne apasă greu, deși nu ni se datorează. Astfel, dacă până în 2007 trimiteam revista la tipar cu vreo două săptămâni înaintea lunii următoare, în 2008 am trimis-o cu o lună, chiar o lună și jumătate înainte și tot nu era bine! Ba mai mult, achitam toate costurile tiparului cu un an înainte și nici așa nu era bine! Pe semne că banii noștri, de la margine de țară, nu sunt la fel de buni. Dar Dumnezeu le vede pe toate ...

Cu vestea că pregătesc o nouă carte, „De-ale școlii”, în ediție de lux, cu un larg grup de coautori, despre sistemele de învățământ din diferite țări și continente, vă asigur de toată prețuirea și de deosebitul nostru respect.

Cu sinceră și aleasă stimă,

Traian GALETARU (Comloșu Mare)

MI-E DOR...

MI-E DOR de primii ani de școală care îi începusem cu învățătorul IANCU, iar din clasa a III-a cu MARCICA ARȘINEL din DOLHASCA, o învățătoare înaltă așa cum îi este neamul în ale actoriei. Cu aceste două persoane am învățat primele noțiuni în ale cititului și ale socotitului între zidurile școlii din chirpici așa cum erau construite mai toate casele din sat. Aici mi-au rămas amintirile primilor zece ani din viață, după care părinți au fost nevoiți să ia drumul Banatului din cauza colectivizării când li s-a luat totul: pământ, animale și unelte agricole. Atunci în jurul anului 1960 a început exodul populației din diferite zone sărace ale țării spre Banat, Brașov, Constanța, unde se găseau locuri de muncă.

MI-E DOR de curtea școlii din Săcălaz de atunci când am venit timid din alt mediu și relief.

Majoritatea copiilor de români și romi erau săraci, dar ai căror părinți munceau din greu la GOSTAT, C.A.P. sau oraș pentru a avea ce ne trebuie. Atunci copiii fiind nu realizam cât trudeau pentru noi. Aveam să realizăm mai târziu după ce am mai crescut.

Nu pot uita această școală unde pentru prima dată aveam să aflăm că avem și alți dascăli în afară de români, erau cei de etnie germană, pe care îi aveam și noi la anumite ore. Cu toții acești dascăli pe care i-am avut în frunte cu diriginta noastră FRUMOSU, au avut autoritate prin prestața lor, au perseverat în a ne pregăti, a ne impune disciplina și prin metode mai puțin „otodoxe” pentru ca să devenim oameni responsabili în viață. Viața noastră de elevi era atunci fără calculatoare, leptopuri, celulare, televizoare etc.

Septembrie 2008

Ghiță BLEJUȘCĂ (Săcălaz)

ULMII DE LA RĂSCRUCE

(fragmente)

În crucea cerului soarele stă înfipt drept și se uită cu priviri calde la toamna care mângâie cu diferite culori flora și fauna pământului. Printre frunzele aurii își mișcă aripile un vânt ușor. Cerul e senin, se cunoaște după umbra ulmilor că a trecut cu puțin de vremea prânzului.

Ulmii erau înalți și groși, iar pe sub ei și printre ei nu se zărea decât o adâncime albastră și verde. Coroana lor înaltă și tufosă a început să chelească. Pierd frunze cu nemiluita ca și cum ar simți venirea toamnei. Încerc să înțeleg de ce se usca pe picioare.

Multe sunt amintirile ulmilor de la răscruce, printre care soarele trecea calm, într-un echilibru perfect cunoscându-și rosturile pe acest pământ torăcean, darnic și roditor în care anotimpurile se succed exact și sigur până la monotonie - o monotonie prin care râul și ramul prind siguranță și dănuire.

Pentru mine Toracul, Bega și ulmii, constituie leagănul dintâi, corabia copilăriei din care și sub semnul căreia am construit gânduri și am visat depărtări.

Pe cele patru drumuri, ce încrucișează hotarul satului Toracul Mare, era liniște. Doar pe drumul de pământ, dinspre soare-răsare se auzea un zgomot înfundat, o căruță se apropia încet și curând se oprise în preajma fântâniei de lângă ulmi, pentru un mic popas în liniștea câmpiei.

Coborând din căruță, bătrânul mormăi cu voce tristă:

- Mor ulmii... Ei sunt sensibili ca o femeie. Urmările Războiului, ce păcat! Au lemn frumos și galben și e moale ca un șold de muieră...

Pavel P. FILIP (Vojvodina)

LA GARĂ

Virgil ȘCHIPESCU

Poeți din Țara Banatului

Ieri, la birtu dă la gară, preceni din copilărie,
Lae, Vică și cu Ioța să-ngemnu la o răchie.

„Pîn-la tren, mai îi o oară, să mai vină cîce-o tură! “
Dzîsă Vică a’ lu Iosu, cam halos dă beutură.

Ioța, a’ lu Ghiță Motcă, scoas-o bancă d-aia nouă,
Ș-o mai dat și el o tură, ș-o găină d-a ge ouă.

Lae-o dat și el o litră, că nici el nu-i fieșine,
Pînă cînd tăi tri orțașii “s-orchitit” cum să cuvine!

Vică o-nșeput să spună cum că Sofi-i păguboasă,
Și dă-l vege c-o muieră, noapcea-l culcă pră sub masă!

Ioța își căznea muieră, c-are-o gură blăstămată,
Dă-i ajunge rînd la vorbă numa la un an o dată!

Lae poveșcea că soacra și muieră lui îs rele!
Cînd să-mbeată-l culcă-n cîuină, jos cu mița pră pogele!

Dar, tăt povestind orțașii mulce glume, mulce fapce,
S-or zoitat că trenu vine baș la tri furta la șapce!

Cînd lu Lae la poveste iară îi ajunsă rîndu,
Văd că să șupoare-afară și că fuje ca bolîndu!

Ălilăț doi, tăt ca nărozii, fug și ei pră uș-afară,
Și, grăbiți, îmburd-o babă, că... intrasă trenu-n gară!

Luce, Lae și cu Ioța s-or suit în tren pră scară.
Vică, vedz, mai mare-n foale, n-o putut urni din gară.

Cînd să urșie-n tren și Vică, îmbrăcat numa-ntr-un sfetăr,
Să trugea să suie scara ș-o nemțoane de un metăr!

Ăia doi, din capu scării, de nemțoane trăjeau tare,
Dar d-aficea or fost toace, că nemțoane era mare!

S-o trugit și bietu Vică s-o împingă sus pră scară,
Dar, pîn s-o suit nemțoane, o plecat trenu din gară!

Vic-atunșia, ca bolîndu, să ținea de foale tare,
La-ăilăț fășea cu mîna și rîgea în gura mare!

Io, gîngind că nebunit-o, i-am spus la ortacu nostru
“Văd că tu ai pierdut trenu, și tăt tu ce rîzi ca prostu!”

“Cum să nu mă rîd, mă Silvi, că s-ar rîge orișine,
Io mă duc la Cimișoara, ei m-or petrecut pră mine!”

Vedz, ș-aișia dzise bine vorba noastră românească:
“Șine-o fașie ca orțașii, ca orțașii să pășască!”

VORBE DE-ALE NOASTRE

ABȚIGUIT, -Ă, **abțiguiți,-te**, adj. Băut, amețit, beat: Nu ce pot înțeleje cu el că-i **abțiguit**.

ABATE, **abat**, vb. III. Tranz. A aduna (animale, păsări) într-un anume loc: Căni **or abătut** oile împrășchiace.

ABĂROSĂT, **abărosăți**, s.m. Om sărac, necăjit: îi bine s-ajiuț’ pr-un abărosăt ca el.

ABURA, per. 3 **ăbură**, vb. I. Unipers. Intrans. (Despre vânt). A adia: **Abură** un vânt dă primăvară.

ACONI, **acoâne**, s.n. Ac mai mare și mai gros decât unu obișnuit: Dă-mi un **aconi** să cârpesc sașii.

ACONÎȚĂ, **aconițe**, s.f. Ac de siguranță: Dacă s-o pierdut un bumb, încheie-ț’ haina cu o aconițe.

ACOTROPI, **acotrop**, vb. IV. Tranz. și Reflex. A acoperi, a înveli: Acotroape-ce bine cu duna să nu-ț’ fie frig.

ADĂOARA, **adăor**, vb. I. Tranz. A aduna, a strânge, a agonisi: Mulce o **adăorat** pră lângă casa lui.

AFECEA, (Expr. **d-afeccea**), adv. Gratis, fără plată, degeaba: Az’ nu-ți mai fașe nimeni nimic **d-afeccea**.

AGĂIERA, **agăier**, yb/I. Intrans. A aștepta un prilej potrivit, a pândi întruna **agăieră** să să baje înuntru.

AI, **ai**, s.m. jp^ljsturoi: Mancă **ai**, că-i medicament curat.

Prof. Ion MURARIU (Giroc)

